

Nr 128.

Av herr **Mosesson**, om beredande av möjlighet att i större landskommuner överflytta vårdandet av folk- och fortsättningskoleväsendet till den borgerliga kommunen.

Genom lagen av den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer har i rätt stor utsträckning den dualism avlägsnats, som förr besvärade städernas ekonomiska förvaltning i så måtto, att den kyrkliga och borgerliga kommunen utan lagstadgat samarbete skötte envar sitt område.

Numera ligger i överensstämmelse med möjlighet, som angivna lag öppnar, i allmänhet folkskolans ärenden i händerna på en av kyrkstämman och stadsfullmäktige gemensamt tillsatt folkskolestyrelse.

Givetvis yppade sig vissa svårigheter vid övergången till den nya ordningen, men i stort sett ha verkningarna av lagen visat sig vara goda i ekonomiskt och organisatoriskt avseende. De flesta städerna i vårt land ha ur sitt ekonomiska liv borteliminerat de osäkerhetsmoment och den dualism, som den gamla ordningen medförde.

Den kungliga kommittén av den 31 december 1918 överlämnade den 30 december 1922 förslag till lag om församlingsstyrelse samt till bestämmelser om folkskoleärendenas överflyttning från den kyrkliga till den borgerliga kommunen. Emellertid blev detta kommitténs förslag utsatt för ett allmänt och stundom häftigt motstånd. Tiden tyckes ej vara inne för en lösning av alla de frågor, kommittén behandlat. Ur kommitténs komplex av spörsmål borde ett ärende uttagas och bringas till lösning.

För landskommunerna finnes enligt nu gällande författning ingen möjlighet att tillförsäkra sig enhetliga principer i fråga om den kyrkliga och borgerliga kommunens ekonomi. Kyrkostämman är ju beslutande församling rörande kyrkans och folkskolans angelägenheter. Flerstädes äro kyrkostämmorna alltför fåtaligt besökta av målsmän för olika orter inom socknen och för olika meningar för att de skulle kunna sägas vara ett konstant och fulltonigt uttryck för folkviljan. Stundom är ett fåtal personer närvarande; stundom har en mer eller mindre öppen agitation för kår- eller klassintressen fört en ensidigt sammansatt menighet till överläggningen, och skolrådets förslag omkullkastats ofta av denna tillfälliga stämopublik.

Den bitterhet de frånvarande känna, när de ekonomiska verkningarna av beslutet uppenbara sig, frestar dem att en annan gång söka agitera ihop en motsatt stämmomajoritet. Vissa kommuner kännetecknas av sådana

kupper och kastningar. Genom oberäknliga faktorerers spel försvåras lösningen av våra kommunalpolitiska skatte- och organisationsproblem.

Ehuru dessa osäkerhetsmoment möta inom skilda delar av kyrkostämans maktområde, äro de ekonomiskt mest kännbara i fråga om folkskolan, enär dennas andel i budgeten är så stor. En ändring i vad det gäller folkskoleärendena är fördenskull mera trängande ur ekonomisk synpunkt än i någon annan fråga, som kyrkofullmäktigekommittén behandlat.

Det torde icke vara välbetänkt att genomföra en ovillkorlig ändring i nu gällande bestämmelser rörande folkskoleärendenas handläggning i landskommunerna, men en fakultativ ändring borde möjliggöras. I de kommuner, där kyrkostämman alltjämt är ett lämpligt och väl nyttjat organ för folkskoleväsendets vård, påkallas ingen förändring, men av många stora och vidsträckta kommuner skulle en möjlighet till skolväsendets överflyttning på den borgerliga kommunen hälsas med tillfredsställelse. Konungen borde ha möjlighet att bevilja de landskommuner, som hava kommunalfullmäktige och som hos Konungen göra framställning därom, rätt att överflytta folkskoleärendena på den borgerliga kommunen i överensstämmelse med vad som stadgas i lagen av den 25 juni 1909 för vissa städer.

På grund av vad som här anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till sådan lagändring rörande folkskoleväsendet i våra större landskommuner, att Konungen må kunna förordna att i kommun, som därom gör framställning, folk- och fortsättningsskoleväsendet må utgöra en angelägenhet, som den borgerliga kommunen har att vårda i likhet med vad som säges i lagen av den 25 juni 1909 rörande folkskoleväsendet i vissa städer.

Stockholm den 21 januari 1925.

Gust. Mosesson.